บทที่ 4
ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะได้นำเสนอผลการศึกษา ตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การทำกิจกรรมกลุ่ม ตามโครงการย่อยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : เพื่อศึกษาการดำเนินงานและการบริหารจัดการของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

การทำกิจกรรมการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จะตอบโจทย์วิจัย (Research Question) ว่ากลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง มีการดำเนินงานและการบริหารจัดการอย่างไรในปัจจุบัน โดยจะใช้วิธีการศึกษาจาก (1) การวิเคราะห์เอกสาร (2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธานกลุ่ม อดีตประธานกลุ่ม และแกนนำที่สำคัญของกลุ่ม (3) การทำโฟกัสกรุ๊ปกับตัวแทนของแต่ละกลุ่ม และ (4) การสังเกตการณ์ดำเนินงานของกลุ่มในด้านต่างๆ ซึ่งจะลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ผลการศึกษาการดำเนินงานและการบริหารจัดการ

จากการศึกษาการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ได้ข้อมูลดังจะนำเสนอต่อไปนี้

การดำเนินงานของกลุ่ม

จากการศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง โดยการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานของสำนักงานเทศบาลตำบลแม่แรง และข้อมูลการเผยแพร่จากหน่วยงานต่าง ๆ ข้อมูลจากเอกสารของกลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธานกลุ่ม อดีตประธานกลุ่ม และตัวแทนสำคัญของกลุ่ม การทำโฟกัสกรุ๊ป รวมทั้งการสังเกตการณ์ดำเนินงานของกลุ่ม ได้ข้อมูลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการรวมกลุ่ม พบว่า ชาวบ้านที่ทอผ้าฝ้ายและแปรรูปผลิตภัณฑ์ในบ้านดอนหลวง ได้เริ่มรวมตัวก่อตั้งกลุ่มขึ้น มีสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 10 คน ในช่วงแรกของการก่อตั้งกลุ่มจะเป็นการผลิตเพื่อใช้และจำหน่ายในท้องถิ่น เมื่อสมาชิกของกลุ่มมีเพิ่มขึ้น ประมาณปีพุทธศักราช 2535 ได้มีการร่วมตัวกันจัดตั้งกลุ่มทอผ้าและกลุ่มกิจกรรมเครือข่ายบ้านดอนหลวงขึ้นอย่างเป็นทางการ และมีนางจันทร์ดี สุขสุด เจ้าของร้านจันทร์ดีผ้าฝ้าย เป็นประธานกลุ่มคนแรก จากการตั้งกลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวง ทำให้เกิดความร่วมมือในการผลิต แปรรูป และการจัดจำหน่าย รวมทั้งการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาได้รับการช่วยเหลือในด้านการผลิต การตลาด เงินทุนหมุนเวียน และได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการทอผ้า การออกแบบลายผ้า และการย้อมฝ้ายจากธรรมชาติ จากหน่วยงานต่างๆ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ จนกลุ่มเริ่มมีความเป็นปึกแผ่นมากขึ้น จนในปี 2542 เครือข่ายบ้านดอนหลวงได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น ดังภาพที่ 4.1 และต่อมาประมาณปีพุทธศักราช 2543 เริ่มมีการก่อสร้างศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นศูนย์หน่ายสินค้ากลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวง ซึ่งเป็นอาคารที่จัดแสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าที่รับฝากจากสมาชิกของกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นสถานที่ทำการของประธานและผู้บริหารกลุ่ม เป็นสถานที่ประชุมสมาชิก เนื่องจากเมื่อรวมกลุ่มกันเข้มแข็งระดับหนึ่ง ทางสำนักงานเทศบาลแม่แรง ตำบลแม่แรง จึงเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม อาทิ การให้เงินทุนสนับสนุนในกิจกรรมการตลาด เช่น จัดงานแต่งสีอวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแบบพึ่งพาตนเอง

ภาพที่ 4.1 ป้ายหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่นบ้านดอนหลวง (ประเภทการทอผ้าฝ้ายทอมือ) ประจำปี 2542

ประธานกลุ่ม ได้มีการเปลี่ยนมาเป็นลำดับ คือ จากนางจันทร์ดี สุขสุด ประธานกลุ่มคนแรก คนที่สอง คือ นางศรีนวล เป็งคำตา คนที่สาม คือ นางบุญเมือง คำปัน เจ้าของร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย คนที่สี่ คือ นางบัวเพ็ชร ขัดสงคราม และคนปัจจุบัน คือ นางสาวอุไร ผ้าเจริญ ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มมาตั้งแต่ปี 2544 ถึงปัจจุบัน กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงประกอบด้วย กลุ่มทอผ้าสี่ตะกอ กลุ่มบุญเมืองผ้าฝ้าย ซึ่งเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตผ้าฝ้ายทอมือแบบครบวงจร กลุ่มทอผ้าฝ้ายเป็นผืน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย และกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าฝ้าย

ภาพที่ 4.2 ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน

2. ด้านการผลิต พบว่า ในกลุ่มจะได้รับถ่ายทอดภูมิปัญญา การทำผ้าฝ้ายทอมือมาจากบรรพบุรุษ โดยแต่ละหลังที่ประกอบอาชีพนี้จะมีเครื่องทอผ้า (หูกหรือกี่) ประจำบ้าน โดยจะใช้เวลาว่างจากการทำนาและทำสวน มาร่วมกันทอผ้าฝ้ายตามใต้ถุนบ้านของแต่ละคน หรือนำไปรวมกันทอผ้ายังบ้านของคนใดคนหนึ่ง โดยแต่ละคนจะมีอุปกรณ์ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตและเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตเอง อาทิ เครื่องปั่นด้าย เครื่องทอผ้า จักรเย็บผ้า

2.1 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตแต่เดิมจะมีการปลูกฝ้ายในบริเวณพื้นที่ของหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันไม่มีการปลูกฝ้ายในพื้นที่เหล่านั้นแล้ว ทำให้สมาชิกกลุ่มต้องรวมตัวกันไปซื้อเส้นฝ้ายมาจากตลาดวโรรส (กาดหลวง) ซึ่งแหล่งซื้อวัตถุดิบแหล่งใหญ่อยู่ที่ ในจังหวัดเชียงใหม่ ตรอกเหล่าโจ่วซึ่งมี 2 ร้าน คือ จิน เฮง ฮวด และฝ้ายทอง ซึ่งฝ้ายที่ซื้อมีทั้งที่เป็นฝ้ายดิบนำมาย้อมสี และเส้นฝ้ายที่ย้อมสีแล้วมาเป็นวัตถุดิบในการทอ

ภาพที่ 4.3 ฝ้ายและเส้นฝ้ายย้อมสีเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ

การย้อมสีเองจะทำเฉพาะสีที่เป็นงานลูกค้าสั่งทำ เนื่องจากการย้อมแต่ละครั้งอาจได้สีที่เพี้ยนไปบ้าง แต่ด้วยฝีมือและความชำนาญในการทอทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนผู้ผลิตในกลุ่มอื่น ๆ ในต่างหมู่บ้านหรือต่างอำเภอกัน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ อีดฝ้าย กั๋ง ซาลุ๋น กงผัดหลอด เบี๊ย กวงกว๊าง บ่าก๊วก หลักฮ้วน เขาฟืม สะป้าน มะลูแล่น ไม้ตีนย่ำ กระสวย กี่หรือเครื่องทอผ้า หวีขนหมู ผัง ซึ่งเป็นเครื่องมืออุปกรณ์ ที่จำเป็นในการทอผ้าด้วยมือ สมาชิกแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มมีใช้กัน

ภาพที่ 4.4 เครื่องทอผ้าพื้นบ้าน (หูก/กี่) ที่ใช้ทอผ้าของสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง

2.3 ขั้นตอนการผลิต เริ่มจากการนำฝ้ายที่ปุยสวย มาตากและแดดคัดแยกสิ่งสกปรกออกไป แล้วนำมาปั่นแยกเอาเมล็ดฝ้ายออกจากปุยสวย จากนั้นนำปุยฝ้ายไปคลึงเป็นก้อนให้ติดกับไม้ ด้วยไม้พันลูกหยี เรียกว่า การกิ๊กลูกหลี จากนั้นนำฝ้ายไปปั่นด้วยกงผัดหลอด เพื่อให้ได้เป็นเส้นด้าย แล้วนำเส้นด้ายมาม้วนเป็นวงเกลียว เรียกว่าไจฝ้าย แล้วจึงนำไปลงแป้งและทำการย้อมสีต่อไป เส้นฝ้ายที่ผ่านการย้อมสีแล้วจะนำมากรอด้วยที่ทบฝ้าย จากนั้นจึงนำไปทำการทอตามลวดลายที่ออกแบบไว้ โดยนำเส้นฝ้ายเส้นยืน ไปประกอบกับเส้นด้ายอื่นๆ พร้อมกับขึงด้ายเส้นยืนกับโครงของกี่ ร่วมกับอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้พันขึงด้ายเส้นยืนในตอนเริ่มต้นของการทอ ปัจจุบันด้ายเส้นยืน นิยมใช้ฝ้ายที่ผลิตจากโรงงานแทน เนื่องจากมีความเหนียวกว่าด้ายที่ทอด้วยมือ

2.4 แรงงานในการผลิต พบว่า ช่างทอผ้าจะเป็นกลุ่มแม่บ้านที่มีอายุกว่า 30 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง 50 - 60 ปี ไม่มีคนรุ่นหนุ่มสาวมาร่วมทำงานด้วย เพราะส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือในเขตตัวเมือง และเมื่อสำเร็จการศึกษามาแล้วก็จะเข้าไปหางานทำในตัวเมือง หรือในเขตนิคมอุตสาหกรรม และไม่สนใจที่จะสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้า จะมีเพียงส่วนน้อยที่สานต่อธุรกิจของครอบครัว หรือบางกลุ่มทำเพราะพ่อแม่ได้เตรียมการไว้ และจะส่งผลกระทบต่อการสืบทอดภูมิปัญญาในการผลิต ภายหลังจากหมดรุ่นของกลุ่มแม่บ้านนี้ไปแล้ว ดังนั้น ในเรื่องแรงงานจึงเป็นปัญหาการขาดแคลนช่างทอผ้า

ภาพที่ 4.5 ช่างทอกำลังทอผ้า

3. ด้านการตลาด กลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านดอนหลวงทั้งทำการหาตลาดเอง และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือที่ผลิตขึ้น มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งผ้าผืนหน้ากว้าง 2 เมตร ซึ่งใช้สำหรับตัดเย็บต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปเป็นเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า กระโปร่ง ผ้าถุง เครื่องตกแต่ง เช่น ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า รองเท้าใส่ภายในบ้าน หมวก เข็มขัด เคหะภัณฑ์ เช่น ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน ผ้าม่าน ผ้าปูโต๊ะ เครื่องใช้ต่างๆ เช่น กล่องใส่ทิชชู กล่องใส่ปากกาดินสอ และของที่ระลึก สำหรับคุณภาพของสินค้า พบว่า คุณภาพของสินค้าเป็นปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งที่พบ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากกระบวนการผลิตแบบธรรมชาติ ทำให้เมื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปออกมาแล้วจะเกิดปัญหาจากการใช้ตามมา ซึ่งจากการที่นักวิจัยได้สอบถามผู้ซื้อหรือผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ จะเกิดปัญหาในการสวมใส่และการซัก คือ ผ้าสีตกเวลาซัก หรือผ้าหดตัวและแข็ง ทำให้สวมใส่แล้วไม่สบายตัว รีดให้เรียบยาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ทางกลุ่มต้องเร่งแก้ไขและปรับปรุงคุณภาพของสินค้าต่อไป

ภาพที่ 4.6 ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือของบ้านดอนหลวง

สำหรับการจัดจำหน่ายพบว่า สมาชิกแต่ละรายจะมีกลุ่มลูกค้าของตนเอง การจำหน่ายสินค้ามีทั้งขายปลีกและขายส่ง โดยการขายส่งจะขายให้กับผู้ค้าในกาดหลวงจังหวัดเชียงใหม่ พ่อค้าคนกลางในจังหวัดลำพูน และพ่อค้าคนกลางที่มาเลือกซื้อสินค้าที่ร้าน เนื่องจากมีสมาชิกบางคนเปิดร้านค้าของตนเอง ซึ่งการขายที่หน้าร้านที่บ้านของตนมีทั้งขายปลีกและขายส่ง แต่การบริหารงานยังเป็นระบบครอบครัว การเปิดปิดร้านไม่มีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนแน่นอน และมักจะหยุดขายปิดร้านในบางช่วงที่มีงานของหมู่บ้าน หรือมีภารกิจส่วนตัว เนื่องจากไม่มีคน

เฟ้าร้าน และมีสมาชิกกลุ่ม ส่วนหนึ่งนำสินค้ามาฝากขายที่ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือมารับคำสั่งซื้อที่เข้ามาที่ศูนย์ นอกจากนี้ ยังมีการจำหน่ายในงานประจำปี "แต่งสี อวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง" ซึ่งเป็นงานถนนคนเดินภายในหมู่บ้าน โดยการเปิดร้าน ณ บ้านของตนเอง กรณีที่บ้านตั้งอยู่ห่างไกลจากบริเวณถนนที่จัดงาน ก็จะมาเช่าสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ทางสำนักงานเทศบาลจัดไว้ นอกจากนี้ จะมีการออกจำหน่ายสินค้าไปตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ เช่น งานโอทอปที่เมืองทองธานี เป็นต้น ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยว สถานศึกษา โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร ส่วนใหญ่เป็นลูกค้าคนไทยมากกว่าต่างชาติ

สำหรับราคาขาย ผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือและผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย มีราคาที่ไม่สูงมีอำนาจในการกำหนดราคาขายสินค้าที่ตนผลิตไม่มาก เนื่องจากหากต้องการขายส่งจำนวนมาก ถ้าตั้งราคาถูกก็จะขายได้ง่าย อีกทั้งคนกลางที่รับซื้อส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่ขายวัตถุดิบคือเส้นฝ้ายให้กับกลุ่ม การตั้งราคาขายจะคำนึงถึงต้นทุนของสินค้าเป็นสำคัญ คิดคำนวณต้นทุนแล้วบวกกำไรที่ต้องการ การขายส่งให้กับพ่อค้าคนกลาง หรือรับคำสั่งซื้อแล้วผลิตตาม โดยมีการตกลงราคากันไว้ก่อน จะมีกำไรน้อยกว่าการขายปลีก ราคาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือของบ้านหลวงจะมีราคาไม่สูงหากเทียบกับฝีมือและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือด้วยกัน แต่หากเทียบกับผ้าที่ทอจากเครื่องจักรแล้ว ซึ่งผลิตได้ปริมาณมาก จะทำให้มีราคาสูงกว่า

กลุ่มไม่ค่อยมีการส่งเสริมการตลาด การโฆษณาโดยการใช้การบอกปากต่อปาก การใช้แผ่นพับ นามบัตร การใช้พนักงานขาย การประชาสัมพันธ์ จะทำร่วมกับหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกลุ่ม เช่น เทศบาลตำบลแม่แรง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กลุ่มมีตราสินค้าของตนเอง เพื่อบ่งบอกว่าผลิตภัณฑ์นั้นๆ เป็นงานของบ้านดอนหลวง

4. ด้านการเงิน กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือจะได้รับเครดิตในการซื้อวัตถุดิบ คือเส้นฝ้ายจากร้านในตัวเมืองเชียงใหม่ เมื่อผลิตแล้วจึงนำไปขายให้กับร้านค้านั้น เพื่อหักกลบลบหนี้กัน นอกจากนี้ เงินลงทุนมาจากทุนของตนเอง ซึ่งมีไม่มากนัก ทำให้ไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะสามารถเตรียมซื้อวัตถุดิบ และผลิตสินค้าไว้เผื่อขายในปริมาณมากได้ นอกจากนี้ เกรงว่าสินค้าที่ผลิตมาจะขายไม่ออก จึงหันมาผลิตตามคำสั่งซื้อ ซึ่งมีความเสี่ยงที่เงินจะไปจมในตัวสินค้าน้อยกว่า การบริหารเงินทุนหมุนเวียน กลุ่มจะนำรายได้จากการขายสินค้าครั้งก่อนมาเป็นเงินทุนในการเตรียมผลิตภัณฑ์ไว้ขายในครั้งต่อไป กลุ่มจึงมีความต้องการเงินทุนและต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ต้องเตรียมสินค้าไว้ขายในงานประจำปี และช่วงหน้าหนาว ปีใหม่ สงกรานต์ ซึ่งจะขายดี เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมาเลือกซื้อสินค้ามาก

การบริหารจัดการของกลุ่ม

จากการศึกษาการบริหารจัดการของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง โดยการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากข้อมูลจากเอกสารของกลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธานกลุ่ม อดีตประธานกลุ่ม และแกนนำที่สำคัญของกลุ่ม การทำโฟกัสกรุ๊ปกับตัวแทนของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการสังเกตการณ์ดำเนินงานของกลุ่ม ได้ข้อมูลการบริหารจัดการ ดังนี้

ประธานกลุ่มคนปัจจุบัน คือ คุณอุไร ผ้าเจริญ อายุ 38 ปี ซึ่งรับช่วงงานต่อจาก คุณป้าบัวเพ็ชร ขัดสงคราม อดีตประธานกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันอายุ 65 ปี และได้ไปดูแลงานด้านโฮมสเตย์ของชุมชน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ กลุ่มได้แบ่งการผลิตเป็นแผนกตัดเย็บ แปรรูป ทอพรมที่นอน กลุ่มปักผ้าและถักริมผ้า กลุ่มทอผ้าผืน กลุ่มทอผ้าทุกอย่าง โดยสมาชิกกลุ่มจะต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น และสมาชิกจะมีการเลือกผู้บริหารกลุ่มจากตัวแทนสมาชิก ให้มาบริหารงาน โดยสถานที่ที่เป็นสำนักงานติดต่อประสานงาน คือศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งจะเป็นสถานที่จัดโชว์และจำหน่ายสินค้าของสมาชิก รวมทั้งการประชุมกลุ่มสมาชิก ประธานกลุ่มจะอยู่ประจำที่ศูนย์นี้ เพื่อรับคำสั่งซื้อและติดต่อกับสมาชิก

ภาพที่ 4.7 ภายในศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน

การวางแผนงาน กลุ่มไม่ค่อยมีการวางแผน โดยเฉพาะแผนในระยะยาว ทำงานตามที่เคยทำ แผนของกลุ่มจะทำกันอย่างง่าย ๆ โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยน ปรึกษากัน แล้วแต่ละกลุ่มย่อยจะไปคิดและดำเนินการต่อเอง ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการผลิต การเงิน การตลาด การวางแผนในภาพรวมของกลุ่มจะทำโดยประธานกลุ่ม โดยมีการประชุมสมาชิก แต่มักทำแบบไม่เป็นทางการ โดยประธานนัดหมายสมาชิกมาพูดคุย ปรึกษาหารือกัน ไม่ได้มีการจัดทำแผนเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อมีคำสั่งซื้อเข้ามาที่ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ประธานกลุ่มจะแจกจ่ายให้กับสมาชิกตามความถนัด หรือตามรูปแบบสินค้าว่าเป็นของสมาชิกคนใดหรือกลุ่มใดที่เอาฝากไว้ที่ศูนย์ และให้สมาชิกวางแผนการผลิตให้ทันกำหนดส่งมอบสินค้า โดยอาจนำงานไปกระจายหาคนในหมู่บ้านมาช่วยทำ แต่ถ้าหากพิจารณาแล้วไม่สามารถทำได้เสร็จทันตามกำหนดก็จะปฏิเสธไป ซึ่งมักจะพบว่าบางครั้ง บางช่วงมีความต้องการซื้อมาก ๆ กลุ่มก็ไม่สามารถผลิตสินค้าให้ได้ก็ต้องปฏิเสธงานไป เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายภายหลัง สมาชิกสามารถนำสินค้ามาฝากขายที่ศูนย์ฯ ได้ ซึ่งปกติจะมีการเคลียร์ยอดกับสมาชิกทุกเดือน โดยประธานกกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ การทำงานร่วมกันของสมาชิกหากมีปัญหาใดก็จะคุยทำความเข้าใจ ความตกลงกันเนื่องจากทุกคนรู้จักกันหมด เพราะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน

การจัดองค์กร กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงมีจัดแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มและมีการจัดทำแผนภูมิองค์กรที่แสดงถึงโครงสร้างการทำงานของกลุ่ม ดังแสดงตามภาพข้างล่างนี้

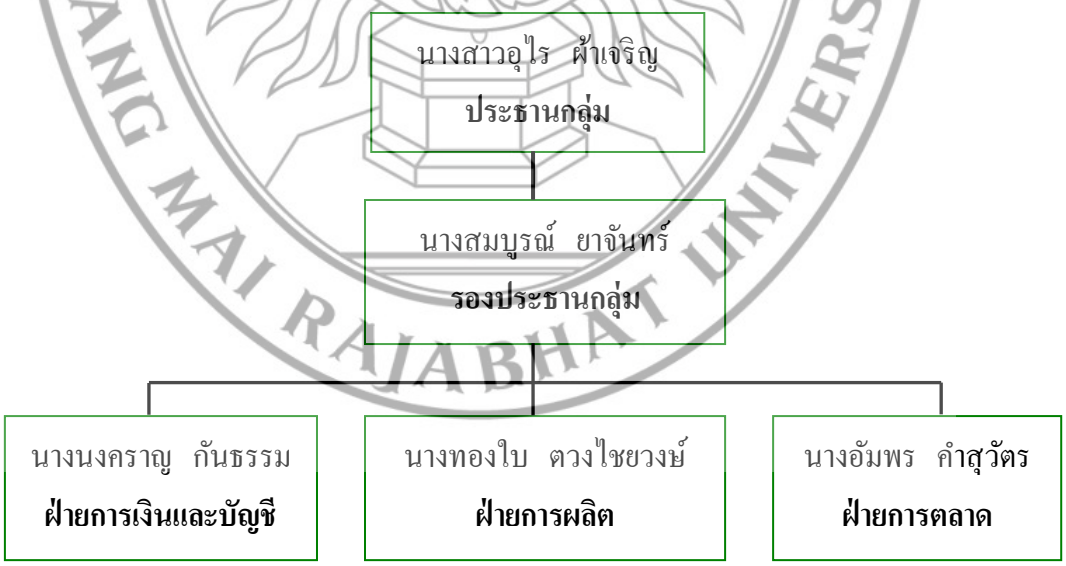

ภาพที่ 4.8 แผนภูมิองค์กรของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง

จากภาพที่ 4.6 กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านบ้านดอนหลวงมีการจัดโครงสร้างองค์กรแบบอย่างง่าย โดยมีประธานกลุ่ม คือ คุณอุไร ผ้าเจริญ และรองประธานกลุ่ม คือ นางสมบูรณ์ ยาจันทร์ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยหน้าที่หลัก คือ การประชุมกลุ่ม การรวบรวมสินค้าจากสมาชิกของกลุ่มแต่ละกลุ่มมาจำหน่าย การกำหนดราคาขาย การเช็คสต๊อคในศูนย์ การต้อนรับลูกค้า การต้อนรับคณะศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ การรวบรวมเอกสาร การเงินของกลุ่ม ซึ่งจะมีบางครั้งที่สมาชิกกลุ่มจะเข้ามาช่วยเหลืองานในศูนย์ฯ อาทิ ช่วงต้อนรับคณะดูงาน การจัดส่วนงานจะแบ่งออกเป็น (1) ฝ่ายการเงินและบัญชี โดยนางนงคราญ กันธรรม จะทำหน้าที่ดูแลระบบบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่ม ดูแลงบประมาณการผลิตของกลุ่ม ตลอดจนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ (2) ฝ่ายการผลิต โดยนางทองใบ ตวงไชยวงษ์ จะทำหน้าที่ในการดูแลและควบคุมคุณภาพการผลิตของสมาชิกในแต่ละกลุ่มที่จะนำสินค้ามาวางจำหน่าย (3) ฝ่ายการตลาด โดยนางอัมพร คำสุวัตร จะทำหน้าที่ด้านการขายและการทำกิจกรรมด้านการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การนำสินค้าไปร่วมงานแสดงสินค้า ตลอดจนการติดต่อกับพ่อค้าส่งและพ่อค้าปลีกในการสั่งซื้อสินค้า

ภาพที่ 4.9 ผังโครงสร้างองค์กรของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงที่ติดไว้ที่ศูนย์ฯ

กลุ่มมีการจัดทำแผนผังองค์การ แสดงไว้ที่ศูนย์ ดังภาพ แต่อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงของการปฏิบัติหน้าที่ตามการจัดแผนผังองค์กร ประธานกลุ่มจะทำหน้าที่ดูแลงานในศูนย์ฯ ทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ ทั้งการผลิต การตลาด การขาย บัญชีและการเงินของกลุ่ม การประสานงานกับสมาชิกและหน่วยงานภายนอก ซึ่งประธานกลุ่มจะมาปฏิบัติหน้าที่ที่ศูนย์ฯ ทุกวัน ทำให้การบริหารงานในกลุ่มจึงยังคงไม่มีการร่วมคิด ร่วมทำจากสมาชิกในกลุ่มอย่างแท้จริง

การบริหารจัดการกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ได้มีการจัดทำกฎ ระเบียบ ของกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนได้ยึดถือปฏิบัติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สมาชิกกลุ่มต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านดอนหลวง
2. การถือหุ้นของสมาชิก กำหนดให้หุ้นละ 50 บาท สมาชิกถือได้ไม่เกิน 10 หุ้นต่อคน
3. คณะกรรมการมีการประชุมทุก 2 เดือน หรือเมื่อมีงานสำคัญเร่งด่วน ประธานสามารถเรียกคณะกรรมการเข้าร่วมประชุม และมีประชุมใหญ่ปีละครั้ง
4. สมาชิกกลุ่มถ้ามีการขาดประชุมติดต่อกัน 3 ครั้ง หรือถอนหุ้น จะถือว่าขาดการเป็นสมาชิกกลุ่ม
5. การขายสินค้าภายในศูนย์ให้หักเงินจากกำไร ชิ้นละ 10 บาท จัดแบ่งให้คนขาย 5 บาท ให้กลุ่ม 5 บาท
6. สมาชิกกลุ่มมีสิทธินำสินค้ามาฝากขายในศูนย์หัตถกรรมได้
7. ถ้ามีงานจัดจำหน่ายสินค้าภายในจังหวัดหรือต่างจังหวัดต้องนำสินค้าของกลุ่มไป
8. การรับออเดอร์ จะต้องกระจายงานให้กับสมาชิกภายในหมู่บ้าน ถ้าทำไม่ทันสามารถกระจายงานไปยังกลุ่มเครือข่ายระดับตำบลได้

ถึงแม้กลุ่มจะมีการวางกฎ ระเบียบของกลุ่มเอาไว้ ซึ่งเป็นกติกาอย่างกว้าง ๆ แต่จากการสังเกตของทีมวิจัย การบังคับใช้ระเบียบและเงื่อนไขในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มยังทำได้ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะเรื่องของการประชุม

การนำ เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุมาก ประมาณเกือบ 50 ปี ขึ้นไป ดังนั้นเพื่อให้การนำพากลุ่มได้ทันกับเหตุการณ์ กลุ่มต้องการให้มีคนรุ่นใหม่ มีความรู้ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยทำงาน มีความคล่องตัวในการทำงาน และมีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับกลุ่มอย่างเต็มที่ สมาชิกได้เลือกคุณอุไร ผ้าเจริญ ประธานกลุ่มคนปัจจุบันมาบริหารกลุ่ม ซึ่งเป็นคนที่อายุน้อยในกลุ่ม อายุประมาณ 38 ปี มีความรู้ ความสามารถในใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ ใช้อีเมล์ อินเตอร์เน็ทเป็น ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มสามารถรวบรวมจัดเก็บข้อมูลอย่างง่ายได้ รับส่งข้อมูลติดต่อทางอีเมล์ได้ ประธานกลุ่มสามารถติดต่อประสานงานกับสมาชิกและหน่วยงานภายนอกได้

เป็นอย่างดี เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะนำมาแจ้งให้กับสมาชิกทราบ ประธานกลุ่มสามารถอยู่ประจำศูนย์ได้ตลอดทุกวัน และสมาชิกในกลุ่มให้การยอมรับ

การควบคุม เนื่องจากกลุ่มไม่ค่อยได้มีการวางแผนงานที่ชัดเจน จึงไม่ค่อยมีการติดตามควบคุมที่เป็นรูปธรรม ในศูนย์ฯ จะมีการตรวจเช็คสินค้า การควบคุมการเงิน การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกและงานของศูนย์ด้วยคอมพิวเตอร์ และติดตามงาน โดยประธานกลุ่มเป็นหลัก

สมาชิกของกลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวง

ปัจจุบันกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง มีสมาชิกจำนวน 108 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ดังรายชื่อสมาชิกและจำนวนหุ้นที่สมาชิกแต่ละคนถือในปัจจุบัน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 รายชื่อสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวงและจำนวนหุ้นที่ถือ

ลำดับ	ชื่อ	สกุล	จำนวนหุ้น
1	นางบัวเพชร	ขัดสงคราม	10
2	นางเข็มทอง	ปาระมี	10
3	นางอรพิน	สุขร่องช้าง	10
4	นางศรีนวล	เป็งคำตา	10
5	นางวนิดา	กำแพงทิพย์	10
6	นางยุพิน	วรรณมะกอก	10
7	นางแสงจันทร์	จันทร์จาน	10
8	นางยุพิน	นันตา	10
9	นางจันทร์หอม	ผ้าเจริญ	10
10	นางสุนทรี	ทานุโวหาร	10
11	นายอาคม	ปาระมี	10
12	นางบัวศรี	หมื่นศิริ	10
13	นางจันทนา	เอการ์	10
14	นางศรีหา	ธรรมขันแก้ว	10
15	นางจันทร์นวล	หล้ายอง	10
16	นางนิสวรรณ	ปันธง	10
17	นางภัทรนิยฐ	พลสังฆ์	10
18	นางสาวอุไร	ผ้าเจริญ	10

19	นางสุนัน	ปาสวัสดิ์	3
20	นางบัวเจิน	กาปัญญา	5
21	นางประกายคำ	วังธิยอง	2
22	นางเพชร	มูลรังษี	2
23	นางอินทิรา	คำฉางข้าว	2
24	นางประภากร	สุธรรมยะ	2
25	นางพุฒเตาล	คำยอง	2
26	นางสังวาลย์	แก้วยศ	2
27	นางยุพิน	กันธรรม	2
28	นางพิมล	ศรีกอก	2
29	นางสังวร	เทศวงค์	2
30	นางไกรสร	หอยแก้ว	1
31	นางอำไพ	มูลรังษี	1
32	นายสุวรรณ	ทำทอง	1
33	นางมลิวรรณ์	พวันนา	1
34	นางบัวบาน	พิริยาสัยสันติ	10
35	นางสมบูรณ์	ยาจันทร์	4
36	นางวิลัยศรี	มูลรังษี	2
37	นางเพ็ญศรี	สุขลิ่ม	2
38	นางวันทนี	จันทร์ศิลป์	2
39	นายเฉลิม	ลาวนันท์	2
40	นางนวลตา	พิริยาสัยสันติ	2
41	นางสาวนงฆาร	จอมเขียว	2
42	นางฟองคำ	วงศ์รัตน	2
43	นางเทียมตา	ปารแก้ว	2
44	นางรำพร	อะละเรือน	2
45	นางอำพร	มะกอกน้อย	2
46	นางเทียมตา	ติ๊บปาละ	1
47	นางวันเพ็ญ	พิชัยพงค์	1
48	นางกัณหา	แก้วยศ	1

ลำดับ	ชื่อ	สกุล	จำนวนหุ้น

49	นางสุวรรณา	พรหมมาชัย	1
50	นางบัวผัน	กามะพรหม	1
51	นางจันทร์ศรี	กันธรรม	1
52	นางอำพร	คำสุวัตร์	1
53	นางจันทร์เพ็ญ	ญาณะตาล	1
54	นางออนแก้ว	ฉางข้าวไชย	1
55	นางมณีวรรณ	วันตา	1
56	นางสังวาล	ไชยวงศ์ษา	1
57	นางจันทร์เพ็ญ	สุธรรม	1
58	นางสายฝน	อินถาแป้น	1
59	นางเพ็ญศรี	เตติตัง	1
60	นางบัวเลี่ยม	ติ๊บปาละ	1
61	นางสุจินดา	ติ๊บปาละ	1
62	นางอนงค์	ไชยวงศ์ษา	1
63	นางยุพิน	อะกะเรือน	1
64	นางศรีเรือน	กันธรรม	1
65	นางศรีนวล	สุตาจันทร์	1
66	นางลัยพร	อุตมะโน	1
67	นางศรีสวาท	ชุ่มอุ่น	1
68	นางฤทธิ์	วันตา	1
69	นางลัดดา	อินทชัยวงค์	1
70	นางบัวผาย	กันทะวรรณ	1
71	นางลำดวน	สุกัณทา	1
ลำดับ	ชื่อ	สกุล	จำนวนหุ้น
72	นางกิจสมัย	ปารีแก้ว	1
73	นางจันทร์เพ็ญ	เอการ์	1
74	นางประทุมพร	มูลรังษี	1
75	นางรจนา	โยริยะ	1
76	นางมัลลิกา	อุตมะโน	1

77	นางจันทนา	พิริยาสัยสันติ	1
78	นางสายฝน	จิตนารินทร์	1
79	นางกุหลาบ	แก้วยองผาง	1
80	นางรำพร	วงค์ชัย	1
81	นางสาวสาคร	ดวงบุผา	3
82	นางสมพร	เตจาคำ	1
83	นางบัวเย็น	ปารีแก้ว	1
84	นางบัวลัก	นุโบจา	1
85	นางใบ	อินสว่าง	1
86	นางนิภาพรรรณ	ลิ้มพานิช	1
87	นางชนันทรณ์	ใหม่หลวงกาศ	1
88	นางบัวจันทร์	ปาระมี	1
89	นางจันทร์เพ็ญ	กันธรรม	1
90	นางปราณี	มูลรังษี	1
91	นางภัทราภรณ์	วงค์ชมพู	1
92	นางศรีพรรณ	พิริยาสัยสันติ	1
93	นางเกษตร	หวันแก้ว	1
94	นางเหรียญทอง	ฉางข้าวไชย	1
95	นางจันทร์ฟอง	กิติวรรณ	1
96	นางรส	ปารีแก้ว	1
97	นางบุญยวง	ยางตลาด	1
98	นางลัย	ปัญญาสุด	1

ลำดับ	ชื่อ	สกุล	จำนวนหุ้น
99	นางฟองจันทร์	ผลเสิ่งยมศักดิ์	1
100	นางแดง	เสาร์สิงห์	1
101	นางพัฒนา	แก้วยองผาง	1
102	นางแสงจันทร์	วงศ์ชัย	1
103	นางขจร	อุตมะโน	1
104	นางศรีวรรณ	ปาระมี	1

105	นางจินตนา	หน่อชัย	1
106	นางผ่องศรี	กันธรรม	1
107	นางวัลภานาง	แก้วยศ	1
108	นางสาวอัญชลี	หล้ายอง	1

ที่มา ศูนย์หัตถกรรมผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง, 2553

จากตารางรายชื่อสมาชิกและการถือหุ้นของสมาชิก จะเห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่ถือหุ้นเพียงคนละ 1 หุ้น รองลงมาถือ 2 หุ้น และสูงสุดไม่เกิน 10 หุ้น มีสมาชิกรวมทั้งหมด 108 คน

การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก นายกเทศมนตรีตำบลแม่แรง นายเอกพงศ์ ทุนอินทร์ และรองปลัดเทศบาล นายจำรัส กันทะสัก ที่สำนักงานเทศบาลตำบลแม่แรง ได้ข้อมูลว่าทางเทศบาลตำบลแม่แรงได้ให้การส่งเสริมชาวบ้าน ในเรื่องการทอผ้าและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายของบ้านดอนหลวง โดยสนับสนุนให้มีการจัดงานแต่งสีลวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง ซึ่งจัดเป็นงานประจำปีในช่วงต้นเดือนเมษายน เพื่อนำเสนอผ้าฝ้ายทอมือแบบโบราณให้เป็นที่รู้จักของผู้รักผ้าฝ้ายพื้นเมือง ชาวบ้านจะช่วยกันตกแต่งชุมชนแบบล้านนา และถ่ายทอดของดีในชุมชน วัฒนธรรมพื้นบ้าน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ สาธิตการผลิตผ้าฝ้ายทอมือแบบโบราณ การแสดงพื้นบ้าน กาดหมั่วแทบทุกหลังคาเรือนจะออกร้านจำหน่ายผ้าฝ้ายทอมือแบบโบราณและผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบในราคาญาติมิตร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการหาตลาดให้กับชาวบ้าน รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งในช่วงดังกล่าวสามารถสร้างรายได้เข้าสู่หมู่บ้านจำนวนมาก ทางเทศบาลยังได้จัดสรรงบประมาณในการจัดงานแต่งสีอวดลาย โดยในปี 2552 สนับสนุนประมาณ 1 ล้านบาท และในปี

2553 ให้งบประมาณสนับสนุนประมาณ 9 แสนบาท ซึ่งการจัดงานมีระยะเวลาประมาณ 4 - 5 วัน โดยจัดในวันศุกร์แรกของเดือนเมษายน นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังช่วยประชาสัมพันธ์งานโดยการจัดทำป้าย สื่อสารทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยด้วย

ภาพที่ 4.10 ป้ายประชาสัมพันธ์การจัดงานประจำปีของป่าซาง

สำหรับการส่งเสริมงานหัตถกรรมทอผ้าและการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เห็นว่าควรเน้นในเรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้า ปัจจุบันมีผู้ประกอบการ 3- 4 ราย ที่สามารถคิดและออกแบบผลิตภัณฑ์เอง เนื่องจากมีลูกหลานที่เรียนจบมาช่วยงานด้านนี้ ทำให้สามารถดึงดูดลูกค้าและตั้งราคาที่สูงขึ้นได้

นอกจากนี้ ทางเทศบาลอยากให้มีการศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการย้อมสีผ้าฝ้ายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ด้านสิ่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มาจากการย้อมสีผ้า ที่เป็นสารเคมี จึงอยากให้มีการย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งมีป้าพิณและกลุ่มแม่บ้านหนองเงือกที่ทำอยู่ แต่ในขณะนี้น้ำสีที่เป็นน้ำทิ้ง ยังมีน้อย ยังไม่มีผลกระทบเท่าใดนัก แต่ในอนาคตก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง จึงอยากให้มีการบำบัดน้ำ ผ่านบ่อบำบัดก่อนปล่อยน้ำทิ้งไป แต่ตอนนี้ ชาวบ้านยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ สำหรับผลกระทบต่อสุขภาพ เนื่องจากการทอผ้าฝ้าย จะมีฝุ่นฝ้าย หากผู้ทออยู่กับผ้าฝ้ายนานๆ สูดหายใจฝุ่นฝ้ายเข้าไปสะสมนานเข้า จะมีผลต่อปอดและระบบทางเดินหายใจ ทางเทศบาลจึงมีนโยบายตรวจสุขภาพแก่ชาวบ้านเป็นประจำทุกปี ที่ผ่านมาพบว่า มีชาวบ้านบางส่วนที่อยู่กับผ้าฝ้ายนานๆ ก็ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพ

ผลจากการจัดกิจกรรมตามโครงการย่อยช่วงที่ 1

จากการทำเวทีชุมชนและโฟกัสกรุ๊ป เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม ความต้องการของกลุ่ม และการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ผลการศึกษาเป็น ดังนี้

1. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ

จากการทำกิจกรรมตามโครงการย่อย โดยการทำเวทีชุมชน และโฟกัสกรุ๊ปแบ่งกลุ่มระดมความคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้ข้อมูล ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

พบปัญหาดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มไม่ค่อยเข้าร่วมประชุม ไม่ค่อยได้พบปะพูดคุยกันเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่ม

2. ขาดการสืบทอดงานสู่คนต่อไป เนื่องจากคนรุ่นใหม่ไม่สนใจสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่ไปทำงานในเมืองหรือนอกท้องถิ่น

แนวทางแก้ไข

1. มีการประชุมกันบ่อยขึ้น โดยแจ้งกำหนดนัดหมายล่วงหน้า

2. หากิจกรรมที่น่าสนใจ ดึงดูดสมาชิกที่ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มได้มาร่วมกิจกรรม เช่น การไปศึกษาดูงานต่างพื้นที่

3. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้สมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

4. ระดมความคิด พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมกระตุ้นให้เยาวชน นักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจทั่วไป ทั้งในและต่างท้องถิ่นได้สัมผัสและเรียนรู้ภูมิปัญญาการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ และให้มีส่วนร่วมในการคิดต่อยอด พัฒนา และออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆ ที่เป็นสมัยนิยมมากขึ้น

ด้านการตลาด

พบปัญหาตลาดไม่แน่นอน มีการขายตัดราคา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย

แนวทางแก้ไข

1. ให้มีการประชุมสมาชิกในเรื่องของการขายสินค้าตัดราคา

2. ทีมวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จะช่วยออกแบบบรรจุภัณฑ์ และแนะนำเรื่องของช่องทางทางการตลาด และการซื้อขายผ่านทางอินเตอร์เน็ต

3. เข้าร่วมงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

ด้านการเงิน

พบปัญหาการที่กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนน้อย

แนวทางแก้ไข

1. ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานและดำเนินชีวิต

2. มีการเพิ่มทุนของกลุ่ม โดยการขยายการรับสมาชิก และเพิ่มการถือหุ้นของสมาชิกเดิม แต่ไม่เกิน 10 หุ้นต่อคน

3. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการขอสินเชื่อและการบริหารเงินทุนหมุนเวียน

ด้านการผลิต

พบปัญหาการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ การย้อมฝ้าย และการขาดแคลนแรงงานในการทอผ้า

แนวทางแก้ไข

1. เรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเคยมีหน่วยงานอื่น เข้ามาสอนการออกแบบให้กับชาวบ้าน ซึ่งปรับใช้ในการออกแบบได้บางส่วน แต่ส่วนใหญ่ยังคงเคยชินที่จะทำรูปแบบเดิม ผลักดันให้สมาชิกพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ เป็นสินค้าตัวอย่างนำมาแสดงที่ศูนย์ฯ เพื่อเป็นการทดสอบตลาด และเป็นแนวคิดให้กับเพื่อนสมาชิกคนอื่นได้

2. ในเรื่องการย้อม เคยมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาสอน แต่ฝ้ายที่ได้ ก็ยังไม่ได้สีตรงตามที่ต้องการ ทางกลุ่มหันไปซื้อฝ้ายที่ย้อมแล้ว ควรมีการพัฒนาทักษะในการย้อมให้ชำนาญขึ้น

3. จัดกิจกรรมกระตุ้นให้เยาวชน ได้เข้ามาสัมผัสและเรียนรู้เรื่องการทอผ้า และเผยแพร่องค์ความรู้ไปสู่สาธารณชนในรูปแบบต่างๆ

ภาพที่ 4.11 สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่ม

2. ความต้องการของกลุ่มผ้าฝ้าย

จากการทำเวทีชุมชน พบว่า กลุ่มผ้าฝ้ายมีความต้องการพัฒนากลุ่มในเรื่องต่อไปนี้ คือ (1) ให้มีการศึกษาดูงานกลุ่มผ้าฝ้ายอื่นบ้าง เป็นการเปิดหูเปิดตา ได้ความรู้ประสบการณ์ ที่จะนำมาปรับใช้กับกลุ่มของตน (2) พัฒนาสินค้าให้มีมาตรฐาน เป็นสินค้า OTOP 5 ดาว เพื่อให้มีตลาดรองรับมากขึ้น (3) พัฒนาแบรนด์หรือตราสินค้าของกลุ่มให้ติดตลาด (4) ขยายตลาดให้กว้างขึ้น มีตลาดรองรับมากขึ้น โดยมีเว็บไซต์ของตนเอง มีการซื้อขายผ่านทางอินเตอร์เน็ต ทำให้ต่างประเทศรู้จักผ้าฝ้ายบ้านดอนหลวง (5) ออกแบบการทอลายใหม่ๆ และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 4.12 สมาชิกลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม

3. การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ด้วยการทำโฟกัสกรุ๊ป เพื่อวิเคราะห์ SWOT พบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้

จุดแข็ง

1. เป็นกลุ่มทอผ้าที่มีชื่อเสียง และชื่อเสียงดั้งเดิมของหมู่บ้านในเรื่องหัตถกรรม
2. สมาชิกมีฝีมือและความชำนาญในงานทอผ้า และการตัดเย็บ เนื่องจากได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาและการปลูกฝังจากผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านให้ลูกหลานได้สืบทอดการทอผ้าต่อๆ กันมานานแล้ว
3. ลวดลายการทอที่ละเอียดและสวยงามเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร
4. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง เสื้อผ้า กระเป๋า ผ้าม่าน รองเท้าผ้าใส่ในบ้าน กล่องทิชชู ของที่ระลึก เป็นต้น
5. สินค้าของกลุ่ม ได้เข้าโอท๊อป ได้รับรางวัล 3 ดาว เป็นเวลา 4 ปีแล้ว
6. กลุ่ม ได้รับรางวัล จากหน่วยงานต่าง ๆ ต่อเนื่องกันหลายปี
7. สามารถผลิตเองและจำหน่ายเอง
8. มีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านเอง
9. มีการคัดเลือกวัตถุดิบคือ ฝ้ายที่มีคุณภาพดี
10. ผู้นำกลุ่มเป็นคนรุ่นใหม่ มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ต ที่จะช่วยในการบริหารงานของกลุ่มได้ดี
11. สมาชิกรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่สามารถรับงานได้เยอะขึ้น
12. สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือร่วมใจกันดี ทำงานร่วมกันเหมือนพี่เหมือนน้อง

จุดอ่อน

1. ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน
2. มีการตัดราคาสินค้ากัน ในกลุ่มร้านใกล้เคียงกัน
3. รูปแบบผลิตภัณฑ์ เป็นรูปแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ
4. มีบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ดึงดูด ไม่เป็นที่ถูกใจของตลาด ปัจจุบันใส่ถุงหิ้วพลาสติก

5. การย้อมฝ้าย สีที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ เนื่องจากยังไม่มีความชำนาญในการผสมสี
6. ขาดแคลนบุคลากรในการทอผ้า เนื่องจากบางช่วงต้องทำทำนา ทำสวน เช่น ในช่วงเดือน สิงหาคม เก็บลำไย และช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ปลูกหอม กระเทียมและ เกี่ยวข้าว
7. ขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญาในการทอผ้า เนื่องจากเด็กรุ่นใหม่ไม่สนใจในการทอผ้า หันไปประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมหรือทำงานในตัวเมือง
8. เวลาที่รับคำสั่งซื้อ (Order) แล้วไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามที่ลูกค้ากำหนดได้ เนื่องจากมีงานของหมู่บ้าน เช่น งานบุญ งานบวช
9. ความคิดเห็นในกลุ่มไม่ตรงกัน ตกลงกันไม่ได้ หลายเรื่อง เช่น เรื่องการตั้งราคา แบบของผลิตภัณฑ์ การทำกิจกรรมร่วมกัน
10. สมาชิกในกลุ่มไม่ค่อยมาประชุมพบปะพูดคุยกัน

โอกาส

1. มีองค์กรและหน่วยงานราชการต่างๆ เข้ามาให้การสนับสนุน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 เทศบาลพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย งานถนนคนเดิน
2. มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องจาก หน่วยงานของจังหวัดช่วย
3. การท่องเที่ยวช่วยให้มีลูกค้ามาแวะซื้อสินค้า แหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้แก่ วัดพระพุทธบาทตากผ้า วัดเกาะกลาง การย้อมผ้าบาติกและเจ้าแม่จามเทวี เป็นต้น
4. มีการจัดงานแต่งสีอวดลายเป็นประจำทุกปี
5. อาชีพหัตถกรรมทำให้มีงานทำอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถสร้างรายได้
6. มีคนมารับสินค้าจากหมู่บ้านไปขาย
7. มีหมู่บ้านใกล้เคียงที่ทอผ้าและแปรรูปช่วย ในกรณีที่บ้านดอนหลวงรับงานมาเยอะ
8. มีแหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุนธุรกิจชุมชนหลายแห่ง

อุปสรรค

1. แหล่งวัตถุดิบคือ เส้นฝ้ายต้องหาซื้อในตัวเมืองเชียงใหม่ ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเดินทางและขนส่ง
2. วัตถุดิบราคาสูงขึ้น
3. สั่งซื้อฝ้ายแล้ว ได้รับไม่ตรงตามเวลาที่ตกลงกันไว้ ต้องเอาฝ้ายไปเทียบสี
4. ขาดแคลนฝ้ายสีที่ต้องการ เนื่องจากการสั่งซื้อเส้นฝ้ายตามสีที่ต้องการ ต้องรอการย้อม ซึ่งการย้อมเส้นฝ้ายแต่ละครั้งจะต้องย้อมในปริมาณมากๆ
5. หากสั่งซื้อวัตถุดิบครั้งละจำนวนน้อย ต้องซื้อเป็นเงินสด
6. มีคู่แข่งที่ผลิต ผลิตภัณฑ์คล้ายกันและมีราคาถูกกว่า
7. ตลาดไม่แน่นอน และยังไม่กว้างพอ
8. มีลอกเลียนแบบ ทำให้ผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกัน แต่มีการใช้วัตถุดิบที่ต่างกัน เช่น รองเท้าผ้า กระเป๋า กล่องทิชชู เสื้อผ้า ผ้าคลุมตู้เย็น จะมีราคาถูกกว่า
9. สินค้าคงค้างสต๊อก เนื่องจากลูกค้าสั่งของแล้วไม่มารับหรือยกเลิก
10. ถูกกดราคาจากลูกค้า
11. ปัญหาความวุ่นวายทางการเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวไม่เข้ามาเที่ยวและซื้อสินค้า

ภาพที่ 4.13 สมาชิกแบ่งกลุ่มระดมสมองวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะกับกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 : เพื่อพัฒนากลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ให้สอดคล้องกับศักยภาพ

การทำกิจกรรมการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3 จะตอบโจทย์วิจัยที่ว่าจะมีแนวทางการบริหารจัดการอย่างไร ที่เหมาะกับศักยภาพของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ใช้วิธีการศึกษาโดยการ (1) การสังเกตการณ์ (2) การดำเนินกิจกรรมตามโครงการย่อยในงานวิจัย (3) การศึกษาดูงาน (4) โครงการสรุปผลการวิจัย และ (5) การติดตามผลของโครงการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษานำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

ผลการศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการและพัฒนากลุ่ม

จากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการย่อย เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและพัฒนากลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ได้ข้อมูลดังจะนำเสนอต่อไปนี้

ผลจากการศึกษาดูงาน

จากการที่ทีมวิจัยได้นำกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง ไปศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน ณ กลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านตาล อำเภอฮอด บ้านช่างเคิ่ง ตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาดูงานทำให้ได้แนวทางในการประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารจัดการและพัฒนากลุ่ม ดังนี้

ภาพที่ 4.14 สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงและคณะทีมวิจัยที่เข้าร่วมศึกษาดูงาน

1. กลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง กลุ่มตั้งอยู่ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลิตสินค้าผ้าฝ้ายทอมือในรูปแบบเดียวกันกับกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง แต่จะมุ่งเน้นไปที่การผลิตผ้าเป็นพับ และเสื้อผ้าฝ้ายทอมือ ลักษณะการผลิตจะคล้ายกัน คือ มีสมาชิกแยกกันทอผ้าตามบ้านของแต่ละคน จากนั้นมาจำหน่ายยังร้านของประธานกลุ่ม แต่กลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้างจะมีพนักงานขายและพนักงานการเงินประจำร้านเอง นอกจากนี้ ทางกลุ่มยังเป็นแหล่งการย้อมสีฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ ซึ่งอยู่บริเวณหลังร้าน เนื่องจากได้รับการอบรมความรู้ในการย้อม และมีระบบบำบัดน้ำเสีย บริเวณด้านข้างของร้านค้า จะเป็นส่วนที่มีการทอผ้า และสาธิตการปั่นด้าย ซึ่งจะให้ลูกค้าและผู้สนใจเยี่ยมชมได้ตลอด การบริหารจัดการกลุ่ม โดยประธานกลุ่มทำหน้าที่ในการบริหารร้านค้า ดูแลสมาชิก ดูแลการผลิตและหาตลาด ประธานกลุ่มของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้างนี้ จะเป็นคนที่ตื่นตัว แสวงหาข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ มาช่วยพัฒนากลุ่มในการดูแลสมาชิก ให้ความเป็นกันเองเนื่องจากเป็นชาวบ้านในพื้นที่เดียวกัน และเมื่อผลการดำเนินงานของกลุ่มมีกำไร จะมีการจัดแบ่งเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก เช่น นำสมาชิกไปท่องเที่ยวเปิดหูเปิดตา สำหรับพนักงานมีการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นอยู่เสมอ ส่วนการหาลูกค้า นอกจากการขายหน้าร้านแล้ว ยังมีการขายส่งและขายปลีกสินค้าไปยังชุมชนใกล้เคียง ร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ และต่างจังหวัด มีการร่วมออกงานแสดงสินค้าทั้งระดับจังหวัดและระดับภูมิภาคเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ มาให้การสนับสนุน ช่องทางการรับชำระค่าสินค้า จะอำนวยความสะดวกในการชำระเงินทั้งชำระด้วยเงินสดและการใช้บัตรเครดิต

ภาพที่ 4.15 ประธานกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้างให้การต้อนรับและสรุปงานของกลุ่ม

2. กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านตาลและบ้านช่างเคิ่ง ตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านตาลเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กกว่ากลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้างและกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง แต่ลักษณะของการใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายจะคล้ายกัน กล่าวคือ ใช้ทั้งช่องทางตรงและช่องทางที่ผ่านตัวกลางทางการตลาด เพียงแต่ร้านจำหน่ายสินค้าจะตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่แยกจากถนนสายหลักเข้าไป ทำให้ลูกค้าที่จะเดินทางเข้าไปซื้อต้องเป็นลูกค้าที่ชื่นชอบรูปแบบของผ้าฝ้ายนั้นจริง ๆ และแม้กลุ่มจะมีสินค้าคล้ายกันกับกลุ่มทอผ้าบ้านหนอง-อาบช้าง แต่จะมีรูปแบบ ลวดลายที่หลากหลาย เช่น ผ้าพันคอ มีลวดลาย สีสันมากมายให้เลือก ส่วนกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือที่บ้านช่างเคิ่ง มีการออกแบบการทอด้วยความคิดสร้างสรรค์เป็นลวดลายที่สวยงาม แปลกตาไม่ซ้ำใคร ที่สำคัญมีบรรจุภัณฑ์ที่เป็นถุงและกล่อง ซึ่งออกแบบอย่างสวยงามและมีตราสินค้าของกลุ่มที่บนบรรจุภัณฑ์ ซึ่งช่วยทำให้สินค้าดูมีคุณค่าและมีราคา

อย่างไรก็ตาม จุดแข็งที่พบ คือ กลุ่มได้รับการพัฒนาคุณภาพของเส้นด้ายและการย้อมสีที่ใช้ในการผลิต จากทีมวิจัยจากหน่วยงานอื่นเข้าไปพัฒนากระบวนการย้อมสีผ้าฝ้ายให้มีคุณภาพ และกลุ่มได้พัฒนาสินค้าให้มีความเป็นเอกลักษณ์และแตกต่างจากสินค้าของกลุ่มทอผ้าฝ้ายอื่น ๆ และแยกทำตลาดแบบมุ่งเฉพาะส่วน สำหรับตลาดกลุ่มนี้และกำหนดราคาที่สูงกว่าตลาดผ้าฝ้ายทั่วไป ส่วนตลาดที่เป็นสินค้าผ้าฝ้ายทั่วไป อาทิ ปลอกหมอน ผ้าปูโต๊ะ ที่รองจาน และผ้าคลุมเตียง ก็ได้พัฒนารูปแบบของสินค้าอย่างสม่ำเสมอ แต่การกำหนดราคาจะต่ำกว่าสินค้าที่มุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม

ภาพที่ 4. 16 กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านตาลให้การต้อนรับคณะศึกษาดูงาน

ภาพที่ 4.17 การศึกษาดูงานที่กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านช่างเคิ่ง

จากการศึกษาดูงาน ณ กลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านตาล และที่บ้านช่างเคิ่ง ทำให้กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม วิธีการทำการตลาด รวมถึงได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการผลิต มีการนำเสนอรูปแบบความร่วมมือกันระหว่าง 2 กลุ่ม ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และหาตลาดร่วมกันในอนาคตต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาดูงานที่บ้านหนองอาบช้าง เป็นแบบอย่างการบริหารจัดการกลุ่ม ที่มีการจัดสวัสดิการ แบ่งปันผลตอบแทน การพัฒนาสมาชิก โดยมีผู้นำที่เข้มแข็งขยัน ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ส่วนการศึกษาดูงาน ณ กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านตาลและช่างเคิ่งนั้น เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจให้กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือดอนหลวง ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการทำการตลาดได้เป็นอย่างดี ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับการจากได้ไปพูดคุยแลกเปลี่ยนและเยี่ยมชมสถานที่และผลิตภัณฑ์ กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มและสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่อไป

ผลการจากจัดกิจกรรมตามโครงการย่อยช่วงที่ 2

จากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการย่อย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการพัฒนากลุ่ม และการพัฒนากลุ่มอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษาเป็นดังนี้

1. เป้าหมายหรือความใฝ่ฝันที่กลุ่มอยากให้เกิดขึ้น

จากการระดมความคิดของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง เกี่ยวกับเป้าหมายหรือความใฝ่ฝันที่กลุ่มอยากให้เกิดขึ้น พบว่า สมาชิกกลุ่มอยากให้กลุ่มมีงานทำอย่างต่อเนื่อง มีคำสั่งซื้อหรือออเดอร์ (order) เข้ามาในกลุ่มตลอด เพื่อให้มีสมาชิกและชุมชนมีรายได้ โดยที่คนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน บางคนอยากมีกิจการของตนเองและสามารถพึ่งตนเองได้ กลุ่มอยากให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนในตัวสินค้า และมีงบประมาณส่งเสริมการผลิตอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น และให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมบ้านดอนหลวง และผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือมากขึ้น รวมทั้งอยากเป็นศูนย์เรียนรู้ของหมู่บ้านเพื่อเป็นการสืบทอดศิลปะการทอผ้าให้กับคนรุ่นหลัง เนื่องจากปัจจุบันเด็กรุ่นใหม่ในชุมชนไม่ค่อยสนใจ เกรงว่างานด้านนี้จะไม่มีคนรุ่นต่อไปรับช่วงทำต่อ

ภาพที่ 4.18 สมาชิกช่วยกันระบุความใฝ่ฝันของกลุ่ม

2. การพัฒนาบริหารจัดการที่เหมาะกับกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่ม

จากการทำกิจกรรมตามโครงการย่อย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการพัฒนากลุ่ม ได้แนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงานของกลุ่มร่วมกัน
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนและกลุ่มธุรกิจชุมชนให้มากขึ้น
3. สื่อสารประชาสัมพันธ์ เรื่องราวของกลุ่มผ้าฝ้ายผ่านสื่อต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านทางอินเตอร์เน็ต เพื่อให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับกลุ่ม
4. กลุ่มควรเชื่อมโยงกิจกรรมของกลุ่มกับกลุ่มโฮสเตย์ จัดกิจกรรมศึกษาการทอผ้า การตัดเย็บผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งเป็นภูมิปัญญา และเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนี้
5. กลุ่มควรเข้าร่วมงานแสดงสินค้า งานแฟชั่นโชว์ ในระดับประเทศ เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น
6. ผู้นำกลุ่ม กรรมการบริหาร และตัวแทนกลุ่ม ควรหาโอกาสเข้ารับการอบรมศึกษา ดูงานการบริหารงานของกลุ่มที่เข้มแข็ง และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาขับเคลื่อนกลุ่ม

ภาพที่ 4.19 กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม

3. แนวทางพัฒนากลุ่มให้สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม

จากการทำกิจกรรมตามโครงการย่อย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการพัฒนากลุ่ม ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มให้สอดคล้องกับศักยภาพกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่ม โดยเน้นการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. หาโอกาสที่จะได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่มมากขึ้น เช่น มีการประชุมให้บ่อยขึ้น

2. ให้สมาชิกได้มีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ผ่านการประชุมให้มากขึ้น

3. ชักจูงให้สมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ได้มาเข้าร่วมกิจกรรม

4. สร้างความรัก สามัคคี และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการพัฒนางานของกลุ่ม หากปล่อยไว้เฉย ๆ ไม่มีแรงกระตุ้น หรือกิจกรรมดึงดูด สมาชิกที่เข้มแข็งที่สามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจได้ ก็จะเติบโตและแยกตัวออกไป ไม่ได้มาช่วยพัฒนากลุ่ม

5. จัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ จัด เพื่อพัฒนาสมาชิก ทั้งทางด้านการดำเนินชีวิต และการทำงาน

6. สมาชิกร่วมมือกันพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มที่จะสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ให้โดดเด่นมีคุณภาพที่จะได้รับรางวัล OTOP จาก 3 ดาว สู่ระดับที่สูงขึ้น

7. สมาชิกแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคการย้อมสีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

8. สมาชิกควรไปศึกษาดูงานของกลุ่มผ้าฝ้ายอื่นๆ และกลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้า เพื่อจะได้จุดประกายความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน

ภาพที่ 4.20 กิจกรรมการพัฒนากลุ่มอย่างมีส่วนร่วม

ผลจากโครงการสรุปผลการวิจัย

โครงการสรุปผลการวิจัย ทีมวิจัยได้จัดสัมมนาสรุปผลการวิจัย ณ เทศบาลตำบล แม่แรง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ทีมวิจัย สมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงที่ร่วมโครงการวิจัย เทศบาลตำบลแม่แรง

ภาพที่ 4.21 คณะนักวิจัย สมาชิกกลุ่ม และนายกเทศมนตรีที่เข้าร่วมสัมมนา

การสัมมนาแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ (1) การเปิดงานสัมมนา (2) การสรุปผลการวิจัยโดยทีมวิจัย (3) การสรุปประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยโดยตัวแทนกลุ่ม และ (4) การสนับสนุนกลุ่มในด้านการผลิตจากเทศบาลตำบลแม่แรง เนื้อหาการสัมมนา มีดังนี้

ภาพที่ 4.22 บรรยากาศสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมสัมมนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

1. การเปิดงานสัมมนา การจัดสัมมนาในครั้งนี้ จัดขึ้นที่ห้องประชุมสำนักงานเทศบาล แม่แรง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยมีตัวแทนจากสำนักงานเทศบาลกล่าวเปิดงาน พร้อมสรุปถึงงานของเทศบาลแม่แรงที่ให้ความช่วยเหลือแก่งานด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน แนวทางความร่วมมือระหว่างชุมชน เทศบาล และนักวิจัย เพื่อการพัฒนาชุมชนร่วมกัน

ภาพที่ 4.23 ตัวแทนจากเทศบาลตำบลแม่แรงกล่าวเปิดงานสัมมนา

2. การสรุปผลการวิจัยโดยทีมวิจัย การวิจัยนี้เป็นชุดของโครงการวิจัยที่รวมเอาศาสตร์ทางด้านการบริหารธุรกิจ ได้แก่ (1) โครงการวิจัยทางด้านการผลิตที่ได้วิเคราะห์ถึงรายรับรายจ่าย กำไร ต้นทุนที่แท้จริงที่กลุ่มต้องสามารถคำนวณได้อย่างถูกต้องเพื่อการกำหนดราคาและการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (2) โครงการวิจัยด้านการตลาด ที่ได้พัฒนารูปแบบการทำการตลาดสมัยใหม่ คือ การพัฒนาตรายี่ห้อ บรรจุภัณฑ์ การพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมผลิตภัณฑ์ การแสงหาหากลุ่มตลาดเป้าหมายใหม่ ๆ และการพัฒนาเว็บไซต์กลุ่ม (3) โครงการวิจัยด้านการบริหารจัดการกลุ่มและการรวมกลุ่ม วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่ม และ (4) โครงการวิจัยด้านความต้องการทางการเงิน ที่ได้เชิญสถาบันการเงินมาให้องค์ความรู้และแนวทางในการได้มาซึ่งเงินทุนในการทำธุรกิจ และการใช้เงินทุนในการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และท้ายสุด คือ การนำเอาองค์ความรู้ทั้ง 4 ด้านมาหลอมรวมและบูรณาการเป็นแนวทางในการบริหารธุรกิจของกลุ่ม และถือเป็นการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนในผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มอย่างยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 4.24 การสรุปผลการวิจัยโดยตัวแทนจากทีมวิจัย

3. การสรุปการวิจัยโดยกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือที่เข้าร่วมโครงการ ประธานกลุ่มและอดีตประธานกลุ่ม ได้สรุปภาพรวมในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มมีความรักใคร่ สามัคคีกันดี มีปัญหาอะไรจะพูดคุยเจรจาตกลงกัน การพัฒนากลุ่มทำแบบค่อยเป็นค่อยไป และอยากให้คนรุ่นใหม่เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการและพัฒนากลุ่มมากขึ้น รวมทั้ง การที่ได้ศึกษาดูงานกลุ่มผ้าทออื่นๆ ทำให้ได้ความคิดและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม ซึ่งจะได้นำไปปรับใช้ต่อไป ด้านการตลาด กลุ่มมีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง อาทิ ความเข้มแข็งและความชำนาญในการผลิต แต่ยังขาดทักษะการเป็นนักการตลาดและนักขายที่ดี อย่างไรก็ตาม กลุ่มก็พร้อมที่จะนำแนวทางจากการวิจัยไปปฏิบัติในการทำธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความเจริญเติบโตให้กับกลุ่มต่อไป ส่วนด้านการเงิน กลุ่มยังต้องการสนับสนุนเงินทุนในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้น เช่น การปรับปรุงคุณภาพของการย้อมที่จะทำให้ ผ้านุ่ม ใส่สบาย สีไม่ตกเวลาซัก และการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมถึงการใช้เงินทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตและการบริหารสภาพคล่องในการดำเนินงาน เป็นต้น สำหรับการผลิต กลุ่มมีทักษะฝีมือ ความชำนาญอยู่แล้ว แต่ติดตามรสนิยมผู้บริโภค ออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เน้นความประณีตในการตัดเย็บ และปรับตัวรับกับต้นทุนวัตถุดิบที่มีการเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 4.25 การสรุปการวิจัยโดยตัวแทนกลุ่มกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือที่เข้าร่วมโครงการ

4. สรุปความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ทางเทศบาลแม่แรง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยนายกเทศมนตรี ได้กล่าวถึงแนวทางในการสนับสนุนกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงว่า ทางเทศบาลมีแนวทางการส่งเสริมการตลาดและการผลิตของกลุ่มอยู่แล้ว รวมทั้งจัดสรรงบประมาณในการจัดงานประจำปี คือ งานแต่งสีอวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง แต่ทั้งนี้ยังขาดการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน และยังคงต้องการให้ทีมวิจัยร่วมกันพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถทางในการแข่งขันของกลุ่มต่อไป และการผลักดันให้กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมงานแต่งสีอวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง เพื่อเป็นการพัฒนาช่องการจัดจำหน่าย และการขยายกลุ่มลูกค้า อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของกลุ่มให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย ซึ่งการจัดงานในปีนี้เป็นปีครั้งที่ 9 แล้ว

ภาพที่ 4.26 นายกเทศมนตรีตำบลแม่แรง กล่าวปิดงานและสรุปทิศทางการช่วยเหลือกลุ่มในอนาคต

ผลจากการติดตามผลการดำเนินโครงการวิจัย

ผลการศึกษาการติดตามผลจากการดำเนินกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามสมาชิกของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ที่เข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอจำนวน 24 คน ผลการศึกษาเป็น ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคล

	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	24	100.0
ชาย	0	0
อายุ		
34 – 39 ปี	4	16.7
40 – 49 ปี	4	16.7
50 – 59 ปี	12	50.0
60 – 72 ปี	4	16.7
สถานภาพ		
โสด	3	12.5
สมรส	20	83.3
อื่นๆ - หย่าร้าง	1	4.2
การศึกษา		
ประถม	20	83.3
มัธยม	4	16.7
สูงกว่ามัธยม	0	0

จากตารางข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง พบว่า เป็นเพศหญิงทั้งหมด 24 คน ครึ่งหนึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 50 – 59 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50 มีอายุในช่วง 34 – 39 ปี 40 – 49 ปี และ 60 – 72 ปี จำนวน เท่าๆ กัน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 เท่ากัน ส่วนใหญ่สมรสแล้ว 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีสถานภาพโสด 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.5 และหย่าร้างมีเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 4.2 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 และระดับมัธยม มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

กลุ่มตัวอย่างสมาชิกผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม ในปี 2553 นี้ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มของตนดังนี้

ตารางที่ 4.3 ความเข้มแข็งของกลุ่ม หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัย

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
เหมือนเดิม	1	4.2
เข้มแข็งขึ้นพอสมควร	21	87.5
เข้มแข็งขึ้นมาก	2	8.3
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัย กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้นพอสมควร จำนวน 21 คน คิดเป็น ร้อยละ 87.5 ที่เห็นว่าเข้มแข็งขึ้นมาก มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และที่เห็นว่าเหมือนเดิม มีเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 4.4 การแก้ไขปัญหาของกลุ่มหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัย

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
ยังมีปัญหาเหมือนเดิม	1	4.2
แก้ปัญหาได้บ้าง	20	83.3
แก้ปัญหาได้มาก	3	12.5
รวม	24	100.0

จากเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 เห็นว่าช่วยแก้ปัญหาได้บ้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เห็นว่าช่วยแก้ปัญหาได้มาก มีเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 เห็นว่าไม่ได้ช่วยแก้ปัญหา ยังคงมีปัญหาเหมือนเดิม

ตารางที่ 4.5 ความรักความเข้าใจกันของสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
น้อย	0	0.0
ปานกลาง	12	50.0
มาก	12	50.0
รวม	24	100.0

หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ครึ่งหนึ่ง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เห็นว่าสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรัก ความเข้าใจกันมาก และอีกครึ่งหนึ่ง เห็นว่าสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรัก ความเข้าใจกันปานกลาง

ตารางที่ 4.6 ความรู้ที่กลุ่มได้รับจากกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
น้อย	0	0.0
ปานกลาง	14	58.3
มาก	10	41.7
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ส่วนใหญ่จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 บอกว่าได้รับความรู้จากกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้ปานกลาง และอีก 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 บอกว่าได้รับความรู้จากกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้อย่างมาก

ตารางที่ 4.7 การบริหารจัดการของกลุ่มหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
ดีขึ้นเล็กน้อย	0	0.0
ดีขึ้นปานกลาง	21	87.5
ดีขึ้นมาก	3	12.5
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ส่วนใหญ่จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 เห็นว่ากลุ่มมีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดีขึ้นปานกลาง และอีก 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เห็นว่ากลุ่มมีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดีขึ้นมาก

ตารางที่ 4.8 การตอบสนองความต้องการในการพัฒนากลุ่ม

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
น้อย	1	4.2
ปานกลาง	8	33.3
มาก	15	62.5
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ส่วนใหญ่จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 เห็นว่าโครงการนี้ช่วยตอบสนองความต้องการในการพัฒนากลุ่มในระดับมาก อีก 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เห็นว่าโครงการนี้ช่วยตอบสนองความต้องการในการพัฒนากลุ่มในระดับปานกลาง มีเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ที่เห็นว่าโครงการนี้ช่วยตอบสนองความต้องการในการพัฒนากลุ่มในระดับน้อย

ตารางที่ 4.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
น้อย	0	0.0
ปานกลาง	12	50.0
มาก	12	50.0
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ จำนวนครึ่งหนึ่ง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เห็นว่าได้รับประโยชน์ในการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ในระดับมาก และอีกครึ่งหนึ่งเห็นว่าได้ได้รับประโยชน์ในการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.10 ความถี่ในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	0	0.0
เข้าร่วมบ่อย	5	20.8
เข้าร่วมทุกครั้ง	19	79.2
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ส่วนใหญ่จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการทุกครั้ง และส่วนอีก 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 มีการเข้าร่วมกิจกรรมบ่อยครั้ง

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการพัฒนากลุ่มอย่างมีส่วนร่วม

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
เห็นด้วย	22	91.7
ไม่เห็นด้วย	2	8.3
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ส่วนใหญ่จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 91.7 เห็นด้วยกับกิจกรรมในการพัฒนากลุ่มที่ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม มีเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ที่ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมการพัฒนากลุ่มอย่างมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.12 ผู้ที่ควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของกลุ่ม

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
ประธานกลุ่ม	0	0.0
กรรมการกลุ่ม	0	0.0
ผู้นำและสมาชิกทุกคน	24	100.0
รวม	24	100.0

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100 คิดว่าควรให้ผู้นำกลุ่มและสมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม

ตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจโดยภาพรวมในโครงการวิจัยนี้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
พอใจน้อย	0	0.0
พอใจปานกลาง	7	29.2
พอใจมาก	17	70.8
รวม	24	100.0

โดยภาพรวมแล้วส่วนใหญ่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 มีความพึงพอใจมากในโครงการวิจัยนี้ ส่วนอีก 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 มีความพึงพอใจปานกลาง

ตารางที่ 4.14 การเข้าร่วมโครงการวิจัยอื่นที่จะมาพัฒนากลุ่ม

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
ไม่ยินดี	0	0.0
ยินดี	24	100.0
รวม	24	100.0

หากมีโครงการวิจัยอื่นที่จะมาพัฒนากลุ่ม สมาชิกทั้งหมด 24 คน ยินดีที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100

สำหรับปัญหาอุปสรรคในการมาเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัย พบว่า มีสมาชิกบางส่วนติดภารกิจ เช่น เก็บลำไย ไปงานศพ เร่งทำงานตามออเดอร์

สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า สมาชิกส่วนหนึ่งบอกว่าโครงการวิจัยนี้ มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องและยาวนานกว่าโครงการอื่นที่สมาชิกเคยเข้าร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY